

Българска академия на науките

Институт за исторически изследвания
Секция • Средновековна история •

Научна конференция с международно участие

СТОПАНСТВО И ТЪРГОВИЯ НА СРЕДНОВЕКОВНИТЕ БАЛКАНИ

10–11 ноември 2023 г.

Институт за исторически изследвания – БАН,
Голям салон
София, Бул. „Шипченски проход“ 52, Бл. 17

Организационен комитет

Доц. д-р Елена Костова –
Ръководител секция „Средновековна история“,
Институт за исторически изследвания, БАН

Проф. дин Илия Г. Илиев –
Председател на Научния съвет на
Института за исторически изследвания, БАН

Проф. д-р Пенка Данова –
Секция „Средновековна история“,
Институт за исторически изследвания, БАН

Гл. ас. д-р Деница Петрова –
Секция „Средновековна история“,
Институт за исторически изследвания, БАН

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

ПРОГРАМА

Петък, 10 ноември 2023 г.

9.30 – 10.00	Регистрация на участниците
10.00 – 10.30	Официално откриване Проф. д-р Даниел Вачков – Директор на Института за исторически изследвания, БАН Проф. дин Илия Г. Илиев Доц. д-р Елена Костова
Първо заседание	Председател: Проф. дин Илия Г. Илиев
10.30 – 10.45	Акад. Васил Гюзелев (Българска академия на науките), <i>Културното влияние на италианско-дубровнишката търговия върху българите и техните земи през XIII – XIV в.</i>
10.45 – 11.00	Проф. дин Лиляна Симеонова (Център по елинистика „Сийгър“ при Хуманитарния факултет на Принстънския университет), <i>Хрониката на Теофан и българо-византийската търговия (средата на VIII – началото на IX в.)</i>
11.00 – 11.15	Доц. д-р Кирил Маринов (Лодзки университет), <i>„Онези, които се занимават с търговия и са съдружници, когато имат еднакво желание, не познават несъгласието“. Селскостопански и търговски сюжети в словото „За мира с българите“ (ок. 927 г.)</i>

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

- 11.15 – 11.30 **Гл. ас. д-р Люба Илиева** (Кирило-Методиевски научен център – БАН),
„Земеделец само на бодили“ – икономическото развитие на българските земи (XI–XIII в.)
- 11.30 – 11.40 Дискусия
- 11.40 – 12.00 Кафе-пауза
- Второ заседание** **Председател:**
Проф. дин Лиляна Симеонова
- 12.00 – 12.15 **Проф. дин Стоянка Кендерова**, (НБКМ
„Св. св. Кирил и Методий“),
Стопанският облик на балканския град според „Географията“ на ал-Идриси (XII в.)
- 12.15 – 12.30 **Проф. дин Петър Ангелов**, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),
Стопанският облик на българските средновековни градове според пътеписите от първите три кръстоносни похода XI–XII в.
- 12.30 – 12.45 **Доц. д-р Камен Станев**, (Кирило-Методиевски научен център – БАН),
Занаятите във Филипопол през XI–XII в.
- 12.45 – 13.00 **Доц. д-р Георги Димов**, (Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ – БАН),
Стопанство и търговия на средновековните Балкани през XII в.
- 13.00 – 13.10 Дискусия
- 13.10 – 14.30 Обедна почивка

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

Трето заседание

Председател:

Проф. дин Христо Матанов

14.30 – 14.45

Проф. дин Илия Г. Илиев, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Бележки върху аграрната икономика в югозападните български земи в края на XII – началото на XIII в.

14.45 – 15.00

Гл. ас. д-р Деница Петрова, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Сведения за стопанството в средновековните български приписки

15.00 – 15.15

Проф. дин Иван Билярски, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Регламентация на статута на чуждестранните търговци в България през Второто царство

15.15 – 15.30

Гл. ас. д-р Константин Голев, (Институт за исторически изследвания – БАН),
„Куманите плениха богатствата на страната, мъжете, жените и децата“: Куманските нападения на Балканите и трансрегионалната търговия с роби (края на XII – началото на XIII в.)

15.30 – 15.45

Гл. ас. д-р Франческо Дал Альо, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Плячка и военна икономика през първите десетилетия на Второто Българско Царство: някои казуси

15.45 – 15.55

Дискусия

15.55 – 16.15

Кафе-пауза

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

Четвърто заседание **Председател:**

Проф. дин Иван Билярски

16.15 – 16.30

Проф. дин Христо Матанов, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),

Практиконът от Конче като извор за икономическото развитие на региона на Радовиш

16.30 – 16.45

Prof. Kyrill Pavlikianov, Dr. habilitatus (Sofia University “St. Kliment Ohridski“),
The chrysobull of the Despot of Serrhai, Jovan Uglješa, for the foundation of the Athonite Monastery of Simonopetra (1371) and its information about the animal husbandry and agricultural activities of the monastery on the island of Lemnos

16.45 – 17.00

Доц. д-р Десислава Найденова, (Кирило-Методиевски научен център – БАН),
„Котката на исихаста“. Монашеската собственост в Правилата на светите апостоли, запазени в ръкопис № 98 от сбирката на Румънската академия

17.00 – 17.15

Гл. ас. д-р Теодор Димитров, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),

Към въпроса за икономическите ефекти на Черната смърт във Византия и византийския свят, 1347–1453 г.

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

17.15 – 17.30

Гл. ас. д-р Владимир Ангелов, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Сведения за стопанството на Балканите и Европа в съчиненията на византийски автори от XV в.

17.30 –

Дискусия с чаша вино

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

Събота, 11 ноември 2023 г.

9.30 – 10.00   Регистрация на участниците

Пето заседание   Председател:
Проф. д-р Ивайла Попова

10.00 – 10.15   **Гл. ас. д-р Доротея Валентинова**, (Институт за исторически изследвания – БАН),
“Iuris ratio et aequitas” в Codex Theodosianus и Codex Iustinianus

10.15 – 10.30   **Доц. д-р Живко Жеков**, (Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“),
Търговски контакти и граници между римляни/ромеи и техните съседи в района на Долния Дунав в периода IV–IX в.

10.30 – 10.45   **Гл. ас. д-р Янко Христов**, (Югозападен университет „Неофит Рилски“),
За една любопитна липса в разпоредбите на „Закон за съдене на хората“

10.45 – 11.00   **Assist. Prof. Petar Parvanov, PhD** (National Archaeological Institute with Museum – BAS),
Economics of punishment: Comparative perspective on the enslavement of criminals in the medieval Balkans

11.00 – 11.15   **Гл. ас. д-р Симеон Хинковски**, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),
Продажбата на роби от българските земи в гегуезки документи XIII–XV в.

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

11.15 – 11.25   Дискусия

11.25 – 11.45   Кафе-пауза

Шесто заседание   **Председател:**
Доц. д-р Елена Костова

11.45 – 12.00   **Ph.D Candidate Agon Rrezja**, (University of Zagreb),
Albanian coast: trade crossroads between Byzantine Empire and Latin West during the XIth–XIIIth centuries.

12.00 – 12.15   **Гл. ас. д-р Йоанна Бенчева**, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),
Търговията с хляб и зърно в далматинските градски статуту от XIII–XV в.

12.15 – 12.30   **Доц. д-р Снежанка Ракова, докторант Галина Гълъбова**, (Югозападен университет „Неофит Рилски“),
Дипломация и търговия: хрисовулите на византийските императори за Венеция от XII до XV в.

12.30 – 12.45   **Доц. д-р Елена Костова**, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Завещанията на дубровничани – извор за историята на техните търговски компании, действали на Балканите в края на XV в.

12.45 – 12.55   Дискусия

12.55 – 14.00   Обедна почивка

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

Седмо заседание   **Председател:**

Доц. д-р Снежанка Ракова

- 14.00 – 14.15   **Проф. дин Орлин Събев**, (Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ – БАН),
Османската мерна единица „чифт волове“: континуитет и приложение
- 14.15 – 14.30   **Д-р Теодора Георгиева**, (Кирило-Методиевски научен център – БАН),
В сезонния ритъм: представата за годишните времена у средновековния българин в контекста на селскостопанската и търговската дейност
- 14.30 – 14.45   **Проф. д-р Ивайла Попова**, (Софийски университет „Св. Климент Охридски“),
Търговските контакти между Флоренция и Мехмед II Завоевателя
- 14.45 – 15.00   **Проф. д-р Пенка Данова**, (Институт за исторически изследвания – БАН),
Сведения за търговия и видове стоки в земите на Отомано Угули по данни на Бенедето Деи (1418–1492)
- 15.00 – 15.10   Дискусия
- 15.10 – 15.30   Кафе-пауза

Конференция „Стопанство и търговия на средновековните Балкани“
10–11 ноември 2023 г.

- Осмо заседание**   **Председател:**
Проф. д-р Пенка Данова
- 15.30 – 15.45   **Докторант Надежда Янакиева**, (Институт за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ – БАН),
Сведения за стоки, пътища и пътни съоръжения в пътеписите на Томазо Алберти от началото на XVII век
- 15.45 – 16.00   **Director of Research Paola Avallone**, (Italian National Council of Research),
A Ragusean merchant in the Kingdom of Naples: Nicolò Radulovich (1590–1608)
- 16.00 – 16.15   **Prof. Gheorghe Lazăr**, (Institut d’histoire “N. Iorga” – Académie Roumaine),
Agents et consommateurs : marchands de Valachie et leur commerce en Europe Orientale (fin XVIIe – XVIIIe siècles).
- 16.15 – 16.30   **Проф. дин Любомир Миков**, (Национална художествена академия),
Надгробни паметници с релефни сцени на тема оране от Югоизточна България
- 16.30 – 16.40   Дискусия
- 16.40   Закриване на конференцията

